

Dienst

9 oktober 2016

Pieltsjerke

Ds. Tienieke van Lindenhuizen
Over de nabijheid van
Jezus en de gevolgen
daarvan.

2 Koningen 17, 24
en 29-34

²⁴ De koning van Assyrië stuurde mensen uit Babel, Kuta, Awwa, Hamat en Sefarwaïm naar de steden van Samaria, waar hij hun een woonplaats toewees in plaats van de Israëlieten. Deze mensen namen Samaria in bezit en gingen er wonen.

²⁹ Toch bleven al die volken hun eigen godenbeelden maken, die ze in hun nieuwe woonplaats neerzetten in de tempels die de Samaritanen op de offerhoogten gebouwd hadden. ³⁰ De mensen uit Babel maakten een beeld van Sukkot-Benot, de mensen uit Kuta maakten een beeld van Nergal, de mensen uit Hamat maakten een beeld van Asima, ³¹ de Awwieten maakten beelden van Nibchaz en Tartak, en de Sefarwieten verbrandden hun kinderen als offer voor hun goden Adrammelech en Anammelech. ³² Daarnaast vereerden zij de HEER en stelden ze uit hun eigen midden priesters aan om dienst te doen in de tempels op de offerhoogten. ³³ Ze vereerden dus wel de HEER, maar dienden ook hun eigen goden zoals ze in hun land van herkomst gewoon waren geweest.

³⁴ Ook de Israëlieten zelf vervielen telkens opnieuw in hun oude gewoonten en doen dat tot op de dag van vandaag: ze vereren de HEER niet en houden zich niet aan de voorschriften, regels, wetten en geboden die de HEER heeft opgelegd aan de nakomelingen van Jakob, aan wie hij de naam Israël heeft gegeven.

Lucas 17, 11-19

¹¹ Op weg naar Jeruzalem trok Jezus door het grensgebied van Samaria en Galilea. ¹² Toen hij daar een dorp wilde binnengaan, kwamen hem tien mensen tegemoet die aan huidvraat leden; ze bleven op een afstand staan. ¹³ Ze verhieven hun stem en riepen: 'Jezus, meester, heb medelijden met ons!' ¹⁴ Toen hij hen zag, zei hij tegen hen: 'Ga u aan de priesters laten zien.' Terwijl ze gingen werden ze gereinigd. ¹⁵ Een van hen, die zag dat hij genezen was, keerde terug en loofde God met luide stem. ¹⁶ Hij viel neer aan Jezus' voeten om hem te danken. Het was een Samaritaan. ¹⁷ Toen zei Jezus: 'Zijn er niet tien gereinigd? Waar zijn de negen anderen?' ¹⁸ Wilde niemand anders terugkomen om God eer te bewijzen dan alleen deze vreemdeling?' ¹⁹ Hij zei tegen de Samaritaan: 'Sta op en ga. Uw geloof heeft u gered.'

P R E E K

Als slotlied zingen we vandaag lied 704 - Dank, dank nu allen God. We zongen het vorige week op de Friese kerkendag in Harlingen. En dat lied bleef maar in m'n lijf en ziel zitten. Zeker toen ik maandag met de teksten van deze zondag aan de slag ging. Teksten die gaan over de nabijheid van Jezus en de gevolgen daarvan voor je leven. Teksten die gaan over die diepe dankbaarheid die je soms kan voelen, die dankbaarheid die niet

afhankelijk is van wat je overkomt.

En ik ben eens gaan speuren en kwam erachter dat het geschreven is in de 17^e eeuw, door Martin Rinckart. En Rinckart was een Lutherse predikant in Eilenburg in het Duitse Saksen. En de stad was in die tijd een toevluchtsoord voor asielzoekers in oorlogstijd. Een religieuze oorlogstijd. Want destijds waren het de katholieken en de reformatoren die elkaar om de oren sloegen. En de stad raakte overvol en werd getroffen door een vreselijke hongersnood. In één jaar tijd leidde Rinckart de begrafenis van duizenden mensen. Waaronder die van zijn eigen vrouw. Maar Rinckart verloor de moed niet, noch zijn geloof. In de allerdonkerste dagen schreef hij dit lied. Dankt, dankt nu allen God met hart en mond en handen. Het heden is zijn eer, de toekomst is zijn rijk.

Het is een passend slotlied voor vandaag. Want onze evangelietekst gaat denk ik over die dankbaarheid. Dankbaarheid die niet afhangt van wat je wel of niet krijgt in het leven. Natuurlijk, we kunnen veel dingen opnoemen waar we dankbaar voor kunnen zijn. Maar het lied, en de teksten vertellen ons dat de belangrijkste reden om dankbaar te zijn, God zelf is. Zelfs als alles ons ontvalt, dan nog is God er om ons op te vangen. Dankbaarheid als een houding. Dankbaarheid die binnen handbereik ligt. Dankbaarheid die wijst naar de kwaliteit van leven. Dankbaarheid waar je voor kunt kiezen misschien ook wel.

Jezus ontmoet tien melaatse mannen. In een soort niemandsland. Want Jezus gaat niet dwars door Samaria en Gallilea maar door een gebied dat tussen beide regio's in ligt. Een gebied voor mensen die verbannen zijn, de uitgestotenen. We kennen de beelden helaas, de vluchtelingenkampen waar duizenden 'gestald' worden omdat ze nergens welkom zijn.

Tien melaatse mannen. Tien mannen met huidvraat. Mannen die als weerzinwekkend en afstotelijk werden ervaren en behandeld. Mensen die apart moesten gaan wonen, tien levens waarin iedere tedere aanraking ontbrak, met een tekort aan vriendelijke woorden en gebrek aan contact en intimiteit. Als dat contact er niet is, ja, dan word je ziek. Tien mannen ook die zich niet meer kunnen beschermen tegen de buitenwereld. Tegen de weerzin van anderen. Die zich gedwongen voelden om voor een ander uit de weg te gaan. En in dat niemandsland ontmoet Jezus hen. Door zijn komst naar dit gebied kunnen de mannen naar hem toekomen. Niet te dichtbij, afstand houden. Zoals ze gewend zijn. *Maar wel een afstand die overbrugd kan worden door te roepen.* Ze verhieven hun stem en riepen: Jezus, meester. Zoals een mens doet die in nood is. Roepen in je nood, roepen als toewending naar God, een roep om redding en bewaring.

En is het jullie opgevallen dat de melaatsen niet vroegen om genezing? Ze bleven op een afstand staan en vroegen om medelijden. Maar voor Jezus is dat genoeg. Hij zag hen, zag de moeite van hun leven en zei: Ga u aan de priesters laten zien. Jezus draagt hen op terug te keren naar de mensen en hun gelaat aan de priesters te tonen. Hun werkelijk gelaat. Weg met die schroom en zelfhaat, geloof in het leven en weet dat je er bij hoort. En terwijl ze gingen werden ze gereinigd. Het wonder in een notendop. In Christus' nabijheid doet het contact met de wereld geen pijn meer. En nog

voordat de tempelpriesters konden controleren of ze ook inderdaad rein waren geworden, konden ze zelf al merken wat het woord van de Mensenzoon in hen veranderd had. Er is geen enkele reden meer om anderen uit de weg te gaan. Ga u aan de priesters laten zien. Ga. Zo schreven de oude Joodse wetten dat ook voor. De priester moest vaststellen dat de melaatsheid weg was. Dan pas mocht de melaatse weer terug in de gemeenschap. Ga u aan de priesters laten zien. Ga.

Die gaande beweging zien we vaker in Lukas. Lukas is degene die het vaakst verwijst naar de weg die mensen gaan, moeten gaan. De weg die mensen gewezen wordt en het geloof dat zich daarin uitdrukt. Gaan in de betekenis van in beweging komen en merken wat dat met jou doet.

Maar... het gaat niet alleen over gaan maar ook over terugkomen. Geloof begint met beweeglijkheid, met mogelijkheden en keuzes. Maar geloof is ook telkens terugkomen bij de bron van waaruit het geloof ontspringt.

Want die ene melaatse, de Samaritaan, merkt dat hij gereinigd is en hij keert als enige terug naar Jezus, valt neer aan zijn voeten en dankt. De buitenstaander laat ons zien dat zijn geloof betekent dat hij terugkeert naar Jezus en dankt. En natuurlijk zijn die andere negen ook dankbaar. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat ze niet dankbaar zijn. Waarom zou je dat denken. Die andere negen zullen in de tempel zijn, bij de priesters aan wie ze zich konden laten zien en een bewijs van gezondheid konden ontvangen. Meer niet.

Want hoe was het ook alweer? Volgens de joodse wet kan er in de synagoge pas een dienst plaatsvinden wanneer er minimaal 10 joodse mannen aanwezig zijn. De zgn minjan. Tien als een vertegenwoordiging van de hele gemeenschap. Maar er zijn er negen. Tien melaatse mannen worden onderweg genezen. Negen reppen zich naar de priester en eentje keert terug om Jezus op zijn knieën te danken God met luide stem te loven. Negen mannen worden genezen verklaard maar verder konden ze in de tempel niets doen. Want de vreemdeling, de andersgelovige, ontbrak.

Het is karakteristiek van Lukas dat de buitengeslotene, de uitgeslotene, de Samaritaan in ons geval, het beter begrijpt dan die andere negen. Hij weet waar hij moet zijn. Bij hem in wie het koninkrijk oplicht, bij hem in wie Gods bedoeling zichtbaar en tastbaar wordt. Bij hem bij wie je geen verstarring en onbuigzaamheid zult vinden maar dynamiek en beweeglijkheid. Sta op en ga. Uw geloof heeft u gered. Geloof dat zich toont in het gaan van de weg van het leven, toen en vandaag. Sta op en ga.

Tien mannen met melaatsheid genezen en één keert terug en dankt. Een verhaal om dankbaar voor te zijn. Zeker in breder verband. Jezus is - in wat wij noemen vijandig gebied - want voor hem zijn er geen grenzen. Jezus vraagt niet naar intenties, loyaliteit. Nee, Jezus werkt helend voor alle tien. Geloof begint met beweeglijkheid, met mogelijkheden en keuzes. En telkens terugkomen bij de bron van waaruit het geloof ontspringt. Uit dankbaarheid. Amen.